

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

De jonge jaren van de luchtmacht: Het luchtwapen in het Nederlandse leger 1913-1939

Starink, D.

Publication date
2013

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Starink, D. (2013). *De jonge jaren van de luchtmacht: Het luchtwapen in het Nederlandse leger 1913-1939*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

BIJLAGEN

- I Ministers van Oorlog en Defensie 1910-1939
- II Chefs van de Generale Staf 1910-1939
- III Commandanten van het luchtwapen 1913-1939
- IV Overzicht slachtoffers luchtvaartongevallen
- V Memorie inzake de behoefte aan vliegtuigen en vliegend personeel per 1 december 1925
- VI Analyse commando LVA door de commissie-Bomert
- VII Vliegerbestand van de LVA in 1928
- VIII Generaal Seyffardts pleidooi voor de Luchtvaartafdeeling
- IX Kaderlijst van de LVA na de overgangsorganisatie van 1 juli 1937
- X Ontwikkeling van LVA-vliegtuigen
- XI Overzicht van vliegtuigen van de LVA 1913-1914

BIJLAGE I

MINISTERS VAN OORLOG EN DEFENSIE 1910-1939

Kabinet-Heemskerk (11 februari 1908 tot 29 augustus 1913)

Luitenant-generaal b.d. *F.H.A. Sabron* (tot 27 juli 1909)

Generaal-majoor *W. Cool* (tot 4 januari 1911)

H. Colijn

Kabinet-Cort van der Linden (29 augustus 1913 tot 9 september 1918)

Generaal-majoor *N. Bosboom* (tot 15 mei 1917)

Kapitein-ter-zee *J.J. Rambonnet* (ad interim tot 15 juni 1917)

Jhr. mr. *B.C. de Jonge*

Eerste kabinet-Ruys de Beerenbrouck (9 september 1918 tot 18 september 1922)

Luitenant-kolonel b.d. Jhr. mr. *J.A.A. Alting von Geusau* (tot 5 januari 1920)

Jhr. *Ch.J.M. Ruys de Beerenbrouck* (ad interim tot 31 maart 1920)

Luitenant-Generaal *W.F. Pop* (tot 28 juli 1921)

J.J.C. van Dijk

Tweede kabinet-Ruys de Beerenbrouck (18 september 1922 tot 4 augustus 1925)

J.J.C. van Dijk

Eerste kabinet-Colijn (4 augustus 1925 tot 8 maart 1926)

Majoor b.d. *J.M.J.H. Lambooy*

Eerste kabinet-De Geer (8 maart 1926 tot 10 augustus 1929)

Prof. ir. *L.A. van Royen* (tot 24 april 1926)

Majoor b.d. *J.M.J.H. Lambooy* (minister van Defensie vanaf 1 september 1928)

Derde kabinet-Ruys de Beerenbrouck (10 augustus 1929 tot 26 mei 1933)

Dr. *L.N. Deckers*

Tweede kabinet-Colijn (26 mei 1933 tot 31 juli 1935)

Dr. *L.N. Deckers*

Derde kabinet-Colijn (31 juli 1935 tot 24 juni 1937)

Dr. *L.N. Deckers* (tot 2 september 1935)

Dr. *H. Colijn* (ad interim)

Vierde kabinet-Colijn (24 juni 1937 tot 25 juli 1939)

Dr. *J.J.C. van Dijk*

Vijfde kabinet-Colijn (25 juli 1939 tot 10 augustus 1939)

Dr. *J.J.C. van Dijk*

Tweede kabinet-De Geer (vanaf 10 augustus 1939)

Luitenant-kolonel *A.Q.H. Dijkhoorn*

BIJLAGE II

CHEFS VAN DE GENERALE STAF 1910-1939

Generaal-majoor *C.J. Snijders* (waarnemend CGS tot 1 juli 1910; benoemd op 1 juli 1910; bevorderd tot luitenant-generaal m.i.v. 31 maart 1911; benoemd tot Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht m.i.v. 31 juli 1914; bevorderd tot generaal m.i.v. 9 augustus 1914; ontslag per 9 november 1918)

Luitenant-generaal *W.F. Pop* (waarnemend Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht van 11 november 1918 tot 15 november 1919; Chef Generale Staf m.i.v. 7 december 1918; ontslag per 30 maart 1920 i.v.m. benoeming tot minister van Oorlog)

Kolonel *C. van Tuinen* (waarnemend CGS van 31 maart 1920 tot 31 juli 1920)

Generaal-majoor *J.H. van der Hegge Zijnen* (waarnemend CGS van 1 augustus 1920 tot 1 oktober 1920; ontslag en bevorderd tot luitenant-generaal per 1 februari 1922)

Generaal-majoor *M.D.A. Forbes Wels* (benoemd per 1 februari 1922; bevorderd tot luitenant-generaal m.i.v. 16 maart 1922; ontslag per 1 november 1925)

Generaal-majoor P.J.H. van der Palm (benoemd per 12 november 1925; bevorderd tot luitenant-generaal m.i.v. 6 mei 1926; ontslag per 1 mei 1929)

Generaal-majoor *H.A. Seyffardt* (benoemd per 1 mei 1929; bevorderd tot luitenant-generaal m.i.v. 2 mei 1930; ontslag per 1 mei 1934)

Generaal-majoor *I.H. Reijnders* (benoemd per 1 mei 1934; bevorderd tot luitenant-generaal m.i.v. 1 november 1935; benoemd tot Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht per 28 augustus 1939; bevorderd tot generaal m.i.v. 30 augustus 1939; ontslag per 5 februari 1940)

BIJLAGE III

COMMANDANTEN VAN HET LUCHTWAPEN 1913-1939

Kapitein der Genie *H. Walaardt Sacré* (benoemd tot C-LVA per 1 juli 1913; bevorderd tot majoor m.i.v. 1 januari 1917; eervol ontslag per 1 november 1919)

Kapitein van de Generale Staf *J.H. Hardenberg* (benoemd tot C-LVA per 1 november 1919; bevorderd tot majoor m.i.v. 1 november 1921, tot luitenant-kolonel m.i.v. 1 februari 1925, tot kolonel m.i.v. 16 januari 1929; eervol ontheven per 31 oktober 1929)

Majoor van de Generale Staf *J.J. van Santen* (benoemd tot C-LVA per 31 oktober 1929; bevorderd tot luitenant-kolonel m.i.v. 1 november 1931; eervol ontheven per 1 november 1933)

Luitenant-kolonel van de Generale Staf *P.W. Best* (benoemd tot C-LVA per 1 november 1933; bevorderd tot kolonel m.i.v. 1 november 1934; eervol ontheven per 31 maart 1937 en bevorderd tot generaal-majoor; belast met de voorbereiding van het Commando Luchtverdediging per 1 juli 1938; benoemd tot C-Lvd per 1 november 1938; bevorderd tot luitenant-generaal m.i.v. 1 september 1939; eervol ontslag per 14 mei 1940)

Luitenant-generaal der Genie b.d. *M. Raaijmakers* (benoemd tot Inspecteur der Militaire Luchtvaart per 5 april 1935; eervol ontslag per 1 november 1938)

Luitenant-kolonel *F.A. van Heijst* (benoemd tot C-LVA per 31 maart 1937; eervol ontheven en benoemd tot waarnemend Inspecteur der Militaire Luchtvaart, tevens C-Luchtvaartbrigade per 1 november 1938; bevorderd tot kolonel m.i.v. 1 september 1939; eervol ontslag per 14 mei 1940)

BIJLAGE IV

OVERZICHT SLACHTOFFERS LUCHTVAARTONGEVALLLEN

Onderstaande (reserve)militairen van de Nederlandse militaire luchtvaart verloren hun leven bij een luchtvaartongeval in de periode van 1913 tot en met 9 mei 1940:

Datum	Naam	Rang	Plaats ongeval
03-07-1914	G.D. Spandaw	1 ^e lt-vl KNIL	Soesterberg
01-11-1918	J.P. van Oosten	1 ^e lt-vl	Soesterberg
01-11-1918	B. van Doorn	res. 2 ^e lt-wnr	Soesterberg
01-11-1918	E.T. Schoppenhauer	res. sgt-ll-vl	Soesterberg
01-11-1918	O.H.F. de Greef	res. sgt-vl	Soesterberg
14-05-1919	A.C. Perk	1 ^e lt-wnr	Oldenburg (D)
14-05-1919	J.G.C. Duinker	1 ^e lt-vl	Oldenburg (D)
24-11-1919	C. Land	1 ^e lt-vl	Soesterberg
24-11-1919	M.C. van Dijk	1 ^e lt-vl	Soesterberg
07-04-1920	H.F. van den Bos	kpl-wkm	Schiphol
08-04-1920	F.H.J. Quant	1 ^e lt-vl KNIL	Schiphol
22-06-1920	E.J. Need	sgt-vl	Venlo
05-04-1923	H.P.J. Sleeuw	sgt-vl	Baarn
24-04-1924	A.P.J. Pijl	sgt-vl (KLM)	Het Kanaal
14-04-1925	J. Verschuur	sgt-ll-vl	Soesterberg
14-04-1925	G.M.R. van Weijnen	res. sgt-ll-vl	Soesterberg
25-06-1925	H. Klunder	sgt-vl (KLM)	Locquignol (F)
19-01-1926	L.J.A. van Hartjesveld	sgt-vl	Katwijk
19-01-1926	M. Vos	sgt-vl	Katwijk
15-03-1926	A.M.L.H. Janssen	sgt-vl	Beuningen
15-03-1926	B. van de Kamp	res. sgt-vl	Beuningen
09-07-1926	A.C. de Vree	sgt-vl (KLM)	Wolverthem (B)
28-07-1926	C. Dumerniet	sgt-ll-vl	Soesterberg
22-08-1927	J.L.A.M. Brunklaus	res. sgt-vl (KLM)	Seven Oaks (GB)
02-07-1928	W.A.J. van Lieshout	sgt-vl	Grave
17-04-1929	J.J.F. Kimmijzer	res. 2 ^e lt-ll-vl	Venlo
20-04-1929	J. Schottee de Vries	res. 2 ^e lt-ll-vl	Venlo
09-07-1929	D.B. Brugma	1 ^e lt-vl	Huisduinen
09-07-1929	A.S. Flick	sgt-vl	Huisduinen
15-07-1930	C.F.Th. Elout	res. sgt-vl	Soesterberg
04-08-1931	A.L.J. van Poeteren	res. sgt-ll-vl	Soest
31-08-1931	J. Dalderop	sgt-vlm	Bergambacht
06-12-1931	J. van Onlangs	res. 1 ^e lt-vl (KLM)	Bangkok (Siam)

06-12-1931	Th. Wiersma	sgt-vl (KLM)	Bangkok (Siam)
25-04-1932	J.G. Ligthart	sgt-vl	Soesterberg
07-09-1932	L.T.C.J.M. van Hootegem	res. 1 ^e lt-vl	Soesterberg
12-10-1933	Jhr. H.J.M. van Asch van Wijk	res. 1 ^e lt-vl	Lienden
12-10-1933	Jhr. A.J.M. van Coehoorn van Sminia	res. 2 ^e lt-vl	Lienden
12-10-1933	W.C. van Hardeveld	sgt-vl	Lienden
12-10-1933	B. Vermeulen	opzichter 3 ^e klas	Lienden
20-12-1934	W.M.O.A. Beekman	sgt-vl (KLM)	Rutbah (Irak)
20-12-1934	J. Steenberg	res. sgt-vl (KLM)	Rutbah (Irak)
06-04-1935	E.A.J. Prillwitz	res. 1 ^e lt-vl (KLM)	Brlon (D)
06-04-1935	P. Soer	sgt-vl (KLM)	Brlon (D)
20-07-1935	J.S.W. van der Feijst	res. sgt-vl (KLM)	S. Giacomoo (Zw)
05-09-1935	Jhr. G. Sandberg	1e lt-vl (Fokker)	Ankara (T)
24-01-1936	E. Segboer	res. 2 ^e lt-vl	Rhoon
24-01-1936	H.F. van Enst	res. 2 ^e lt-ll-vl	Rhoon
21-08-1936	G.C. Koeze	res. sgt-vl	Hilversum
21-08-1936	J.P.J. Lemstra	res. sgt-ll-vl	Hilvesum
19-01-1937	A.R. Somer	res. 1e lt-vl (NLS)	Senlis (F)
28-07-1937	C. Gering	res. 2e lt-vl (KLM)	Brages (B)
28-07-1937	C.T.R. Steensma	res. 2e lt-vl (KLM)	Brages (B)
06-10-1937	F.M. Stork	res. 1e lt-vl (KLM)	Palembang (NI)
14-11-1938	W. van Gemenen	kap-vl (gedet. KLM)	Schiphol
14-11-1938	J.J.E. Duimelaar	sgt-vl (KLM)	Schiphol
09-12-1938	A. van der Sijde	res. 2 ^e lt-vl	Schiphol
22-11-1939	J.J. Clinge Doorenbos	res. sgt-vl	Hillegersberg
04-01-1940	Th.H.J. Coppers	res. 1 ^e lt-vl (Koolhoven)	Pernis
22-01-1940	J.J. Schott	res. 1 ^e lt-vl (KLM)	Denpasar (NI)
22-01-1940	D.H. Janzee	res. 2 ^e lt-vl (KLM)	Denpasar (NI)

BIJLAGE V

MEMORIE INZAKE DE BEHOEFTE AAN VLIEGTUIGEN EN VLIEGEND PERSONEEL PER 1 DECEMBER 1925

Opgesteld door de commandant LVA ten behoeve van de chef van de Generale Staf (Collectie NIMH, doos LVA 1925).

A. *Vliegers*

Op 1 December 1925 beschikt de L.V.A. over:

Beroeps officieren-vlieger:	20 (waaronder 2 kapiteins en 3 instructeurs)
Verlofs officieren-vlieger:	11
Maandvliegers:	1
Totaal	32 officieren-vlieger

Bij mobilisatie kan voorts een beroep worden gedaan op 1 officier op non actief en 4 verlofs-officieren wier reserve-plicht is afgelopen.

Onderofficieren-vlieger:	33 (waaronder 2 sergeant-majoor-instructeur)
Idem bij de K.L.M.	8
Totaal	41 onderofficieren-vlieger

Met deze aantallen kan *te nauwernood* worden voorzien in de behoeften aan vliegers bij
1 Ver.V.A. voor strategische verkenning
2 Ja.V.A.'s voor luchtverdediging
2 Vliegtuiggroepen voor 2 Divisiegroepen

want:	Staf Luchtstrijdkrachten	=	1 officier-vlieger	
	Zelfst. Ver.V.A.	=	6 „ „	
	2 Ja.V.A.'s	=	4 „ „	+ 16 onderoff.-vlieger
	2 Vliegtuiggroepen	=	16 „ „	+ 24 „ „
Totaal			27 officieren-vlieger	+ 40 onderoff.-vlieger

Ook met de behoeften van depot en van de bombardementsdienst is dan nog geen rekening gehouden.

B. Waarnemers

Op 1 December 1925 beschikt de L.V.A. over:

Eenheidswaarnemers (beroepsofficieren)	23
Tactische waarnemers (beroepsofficieren)	19
„ „ (res.off.waarnemer)	14
<hr/>	
Totaal	33 23

Artillerie waarnemers (beroepsofficieren)	11
„ „ (onderofficieren)	1
„ „ (res.off.waarnemer)	16
<hr/>	
Totaal	28

Voor de mobilisatie van een zelfstandige verkenningsafdeeling, 2 jachtvliegtuigafdelingen en 2 vliegtuiggroepen voor 2 Divisiegroepen zijn noodig:

Staf Luchtstrijdkrachten	1 off. waarnemer
Zelfstandige Ver.V.A.	6 „
Staven van 2 Vliegtuiggroepen	2 „
2 Vliegtuiggroepen	16 „ + 12 art. waarnemers
<hr/>	
Totaal	25 off. waarnemers + 12 art. waarnemers

Met de behoeften van depot en van de radio- en foto-afdelingen der vliegtuiggroepen is hierbij geen rekening gehouden. In de behoeften van waarnemers wordt derhalve ongeveer voorzien.

C. Vliegtuigen

Op 1 December 1925 waren in bedrijf of bedrijfsgeraad bij de L.V.A.:

57 C.I toestellen (oude verkenner, niet modern, geschikt voor artillerie waarnemingsdienst)

31 C.IV toestellen (moderne verkenner)

13 D.VII jagers

Schoolvliegtuigen [15 S.II (oud) en 30 S.IV]: pro memorie.

Voorts waren van de 19 C.VI's (lichtmotorige verkenner) die vóór 1 Jan. 1926 moeten geleverd worden reeds 10 toestellen overgenomen.

Hieruit blijkt dat bijna 4 divisiegroepen kunnen worden uitgerust, doch dat het aantal vliegers ten eenenmale ontoereikend is om de vliegtuigen te bemannen (globaal 73 vliegers voor 101 vliegtuigen).

Daarom is m.i. het vraagstuk van uitbreiding aantal vliegers urgent. Het aanbod is nog steeds zeer groot; getracht moet dus worden jaarlijks meer vliegers in opleiding te nemen, dus door meer gelden hiervoor op de begroting uit te trekken en de opleidingsgelegenheid te vergroten (b.v. behalve te Soesterberg ook te Schiphol en Gilze-Rijen een gedeelte van 't jaar opleidingen te houden).

Het vraagstuk van vergroting van het aantal vliegers is bij ons uitsluitend een finantieel vraagstuk (de vliegeropleiding te begroten op f 60,- à f 70,- per vlieger en per vlieguur; kosten van eene opleiding, welke voor het militaire brevet op gemiddeld 1½ jaar is te stellen, kunnen dan op f 30.000 per vlieger begroot worden).

Bombardeervliegdiens

Op 1 December 1925 beschikt de K.L.M. over:

1 De Havilland	tweedekker	van	240 P.K.
2 Fokker F.II	eendekkers	van	240 P.K.
7 Fokker F.III	„	van	240 P.K.
2 Fokker F.III	„	van	400 P.K.
1 F.K.33	„	van	400 P.K.
4 Fokker F.VII	„	van	360 P.K.
1 Fokker F.VII	„	van	380 P.K.
1 Fokker F.VIIa	„	van	400 P.K.

De toestellen van 240 P.K. zullen hoogstens een bommenlast van 400 K.G. totaal kunnen meevoeren. Schakelt men deze uit, dan blijven dus 9 moderne verkeerstoestellen over, die voor den bombardementsvliegdiens zouden kunnen worden benut. Hiervoor zijn thans beschikbaar (geoefend) 8 onderofficieren.

BIJLAGE VI

ANALYSE COMMANDO LVA DOOR DE COMMISSIE-BOMERT

Gedeelte uit het rapport van de commissie van onderzoek naar de toestanden bij de Luchtvaartafdeling, ingesteld bij beschikking van de minister van Oorlog d.d. 9 mei 1927, Iste Afd. n°. 169 (Bijlage bij НТК 1927-1928, bijlage A, 2 VIII nr. 8: Brief van de minister van Oorlog van 13 november):

Het komt de Commissie gewenscht voor op het volgende te wijzen:

De L.V.A. is een zeer gecompliceerde nog vrij jonge tak van dienst, welke zeer snel is gegroeid. Toen vóór den oorlog deze dienst werd opgericht, moest het vliegtuig zijn bruikbaarheid in den oorlog nog bewijzen en waren de technische problemen nog zoo groot, dat de tactiek pas op het tweede plan kwam. Geheel in die lijn werd dan ook een technisch man, i.c. een genie-officier belast met het commando over de L.V.A. Vraagstukken als opleiding tot waarnemer, tot mitrailleurschutter en tot bommenwerper, fotografeeren uit de lucht, het opleiden van een zoo groot mogelijk aantal vliegers (ook reserve-personeel), samenwerking met martitieme strijdkrachten, organisatie van luchtstrijdkrachten, enz. waren toenmaals nog niet aan de orde. Toen ter tijd stond men nog voor den vraag, of vliegtuigen, dan wel kabelballons moesten worden aangeschaft. Later, toen het vliegtuig het pleit had gewonnen, werd de aanschaffing en het onderhoud van enkele vliegtuigen, naast de opleiding van een betrekkelijk klein aantal vliegers en waarnemers de hoofdzaak. Daarna kwam de organisatie van den gronddienst op den voorgrond, terwijl eerst na het optreden van den tegenwoordigen C.L.V.A., welk optreden ongeveer samenviel met de mogelijkheid het luchtvaardend gedeelte van de L.V.A. tot ontwikkeling te brengen (mogelijkheid aanschaffing van vliegtuigen na den oorlog), de vraagstukken aan de orde gekomen zijn, waarvan hiervoren gewag werd gemaakt.

Thans maakt dus de leiding van het reparatiebedrijf van de L.V.A. slechts een klein deel uit van de taak van den C.L.V.A., die niet alleen beschouwd kan worden als hoofd van de luchtstrijdkrachten van het Nederlandsche leger, doch ook als adviseur van de Regeering in zake de verdere ontwikkeling van de organisatie der luchtstrijdkrachten, alsmede als één der adviseurs in zake luchtvaartpolitiek, zoowel civiel als militair. Niettemin is het economisch beheer van het reparatiebedrijf der luchtvaartafdeeling tegenwoordig veel beter georganiseerd dan op het oogenblik, toen de tegenwoordige Commandant zijn functie aanvaardde. Wanneer dan ook in het rapport bedoeld wordt op toestanden bij de L.V.A., welke niet juist worden geacht, zoo doet dit niets af aan de waardering van den vooruitgang, die onder dezen Commandant is tot stand gebracht.

Uit het vorenstaande blijkt, dat de taak van den C.L.V.A. zich voortdurend heeft uitgebreid. Onder de bemoeienis van den Commandant valt bovendien niet alleen zijn werk als korpscommandant, doch ook een groot deel van den arbeid, welke bij oudere wapens en dienstvakken door de inspecteurs of de hoofden der dienstvakken wordt verricht. De indruk is dan ook verkregen, dat de C.L.V.A. zich niet voldoende kan wijden aan den administratieven en technischen

dienst van de L.V.A. en in verband daarmee dient dan ook de vraag te worden gesteld of de tijd niet is gekomen om den staf der L.V.A. anders te organiseeren. Naar de meening der Commissie moet deze vraag bevestigend worden beantwoord. Dit zal nog duidelijker aan het licht treden, wanneer de afzonderlijke Marine-Luchtvaartdienst eventueel opgeheven zal zijn, ten gevolge waarvan de taak van een deel van den staf der L.V.A. aanzienlijk zal worden uitgebreid. De Commissie stelt zich voor, dat een reorganisatie van den staf der L.V.A. zou moeten leiden tot het ontlasten van den C.L.V.A. van zijn bemoeienis met de administratie en het beheer van den technischen dienst. Evenwel acht de Commissie het niet op haar weg liggen om in dit opzicht een uitgewerkt en afgerond voorstel te doen.

BIJLAGE VII

VLIEGERBESTAND VAN DE LVA IN 1928

In het najaar van 1928 kreeg de commandant-LVA van de Chef Generale Staf opdracht om voor de minister van Defensie een nominatieve opgave van vliegers met een actief dienstverband op te stellen. Deze rapportage¹ geeft een uniek inzicht in de samenstelling en indeling van het aanwezige vliegerbestand op 31 oktober 1928, alsmede de door de vliegers vervulde nevenfuncties.

Tactische Vliegtuigafdeeling (TVA)

Kap G.P. van Hecking Colenbrander	Commandant TVA; reserve vlieger in algemeene dienst; reserve Automobiendienst; gasofficier
Kap H.G. van Voorthuysen	Commandant 1 ^e Compagnie LVA
Elt W.J. Bisschoff	aangewezen CLDG ² ; secretaris Officierscommissaris, werkzaam ten bureele van Officier Toegevoegd
Elt W.E. Hoogenboom	Commandant Automobiendienst
Elt T.J.A. Lamers	kazerneering en brandbluschmiddelen
Elt J.J. Peeters	dienst bij 2 ^e Compagnie LVA; toegevoegd wapenkamer; instructeur waarnemersopleiding vermoedelijk naar KLM
Elt G. van Messel	
Sgt W.C.A. Mutsaers	
Sgt W.C. van Hardeveld	dienst bij 2 ^e Compagnie LVA
Sgt L.P. Roest	dienst bij 2 ^e Compagnie LVA
Sgt D.H. Lambermont	vermoedelijk naar KLM
Sgt T.E.A.M. Chargois	toegevoegd Meteorologische Dienst
Sgt J.T. Rijntjes	

Artillerie Vliegtuigafdeeling (AVA)

Kap H. van Weerden Poelman	Commandant AVA
Elt E. Visch	Commandant Meteorologische Dienst
Elt B.J.M. Koenen	toegevoegd Meteorologische Dienst
Elt J. van der Werff	dienst bij 1 ^e Compagnie LVA
Tlt J.H. van Giessen	toegevoegd Meteorologische Dienst
Tlt A. Viruly	toegevoegd Meteorologische Dienst
Sgt W.P. van Aartsen	dienst bij 1 ^e Compagnie LVA
Sgt H. Bosch	dienst bij 1 ^e Compagnie LVA
Sgt J.C. Hendriks	
Sgt J.G. Ligthart	

1. NA GS, inv. 1327: Bijlage bij brief C-LVA aan de Chef Generale Staf van 31 oktober 1928, nr. 4956 Geheim.
2. Commandant Luchtstrijdkrachten bij een Divisiegroep bij mobilisatie.

Sgt J.L.B. Sertons	hulp schrijf/typewerk voor Kap J.G.W. Zegers
Sgt A.J. van de Pol	administratie AVA
Sgt F.M.W.A. van den Berg	

Speciale Opdrachten Vliegtuigafdeling (SOVA)

Elt F. Raland	Commandant SOVA; aangewezen CL Lichte Brigade; verkenning landingsterreinen
Elt S. Mante	dienst bij 1 ^e Compagnie LVA; toezicht OO-menage; gedelegeerd lid OO- en manschappen-cantine; navigatie-officier; instructeur vliegen zonder zicht; reserve commandant SOVA; reserve Kapitein
Elt J.G. Sissingh	Adjutant LVA
Elt I. Brokaar	Radiodienst
Elt T.P. de Haas	proefneming RSL; afname nieuwe vliegtuigen; toegevoegd Bedrijfsadministratie; leraar motor- en vliegtuigtechniek leerling-vliegers
Sgt A.B. de Vos	proefneming RSL; afname nieuwe vliegtuigen; toegevoegd Bedrijfsadministratie
Sgt A.J.G. Oostindië	athletiek
Sgt C.T. Rombouts	dienst bij 2 ^e Compagnie LVA
Sgt S. Hommerson	dienst bij 2 ^e Compagnie LVA
Sgt J.J. Buwalda	toegevoegd Meteorologische Dienst
	toegevoegd Meteorologische Dienst

Mitrailleur- en Bommenwerpvliegtuigafdeling (MBVA)

Elt W.H. Wijnkamp	Commandant MBVA; lid bommencommissie
Elt J.L. Zegers	Commandant 2 ^e Compagnie LVA
Elt H.J. Krab	toegevoegd Wapenkamer; schietinstructeur luchtschutters
Elt D.B. Brugma	dienst bij 2 ^e Compagnie LVA
Sgt W. Warnaar	ingedeeld bij 2 ^e Compagnie LVA
Sgt P. Both	gaat naar KLM
Sgt A.S. Flick	
Sgt P. Bakker	

Depot

Kap F.A. van Heijst	Vlieger in algemeene dienst; Commandant Depot
Elt P.F. van Dorst	Officier van Wapening; lid bommencommissie; instructeur schietoefeningen

Vliegschool

Kap W.C.J. Versteegh

Kap A.K. Steup

Elt W. van Gemeren

Elt Jhr. G. Sandberg

SM J. Bakkenes

SM P.J. van de Griend

Commandant Vliegschool; chef-instructeur

reserve commandant Vliegschool

instructeur

instructeur

instructeur

instructeur

Totaal 52 vliegers, van wie 28 officieren en 24 onderofficieren.

BIJLAGE VIII

GENERAAL SEYFFARDTS PLEIDOOI VOOR DE LUCHTVAARTAFDEELING

Gedeelten uit de nota van de chef van de Generale Staf aan de minister van Defensie van 19 november 1930, nr. 3890 Geheim (collectie NIMH, doos LVA 1930).

Onderwerp: Luchtvaartafdeeling.

Naar aanleiding van Uw brief van 22 October 1930 Geheim Litt. Y. 110 moge ik Uwer Excellentie berichten, dat mij daarin meer bijzonder trof Uwe meening dat – wanneer de tot dusverre als einddoel geachte oorlogssamenstelling der luchtstrijdkrachten slechts kan worden bereikt door het aanzienlijk hooger stellen van de jaarlijks op de artikelen 111 en 112 der rijksbegrooting uit te trekken bedragen – het noodig zal zijn de bedoelde oorlogsorganisatie nog eens nader in overweging te nemen. Uit deze mededeling toch blijkt mij, dat Uwe Excellentie niet vast overtuigd is van de noodzakelijkheid om de in het zg. bewapeningsplan neergelegde sterkte onzer luchtstrijdkrachten als een nog juist toelaatbaar minimum te beschouwen.

Ik moge daarom dit onderwerp aan eene nadere beschouwing onderwerpen, een beschouwing, die echter in haar wezen in tal van brieven van mijne ambtsvoorgangers moet zijn terug te vinden en die dus geen nieuwe gezichtspunten kan openen. Omtrent de noodzakelijke minimumsterkte eener weermacht zijn voor een land als het onze, met zijne blootgestelde ligging en zijn zeer lange open grenzen welhaast geen – op strategische gronden gebaseerde – getallen te geven; deed men dit toch, dan zou men tot een gewenschte oorlogsorganisatie komen, welke zó vele malen de thans bestaande overtrof, dat zelfs de overweging daarvan niet in de gedachte kan komen. Men heeft dus de oorlogsorganisatie in hare groote lijnen gebaseerd op de bij een bepaald jaarcontingent bereikbare sterkte van het oorlogsleger en kan daardoor komen tot een maximum van 5 groote eenheden: de 4 divisie-groepen en de lichte brigade, met de daaraan toe te voegen reserveformatiën. Deze samenstelling berust dus niet op de overtuiging, dat dit oorlogsleger voor verschillende denkbare oorlogsgevallen van voldoende sterkte zal zijn, doch slechts op de onmogelijkheid om met de beschikbaar gestelde middelen aan personeel en materieel een grootere strijdmacht, waarin de verschillende wapens toch harmonisch gegroepeerd zouden zijn, op de been te brengen.

Wil men nu echter deze strijdmacht met eenig vertrouwen op goeden uitslag te velde kunnen brengen, dan mag men hare harmonische samenstelling niet verstoren en moet de als juist erkende verhouding tusschen de verschillende wapens daarin worden bewaard. Zoo behoort onomstootelijk in ons oorlogsleger voor elk der 5 groote eenheden één vliegtuiggroep bestemd te worden, moet voorts voor de strategische verkenning op minstens één Ver.V.A. gerekend kunnen worden en moet voor bombardementsdoeleinden een sterkte van twee Bom.V.An. ook zeker als een minimum worden beschouwd. Bij de luchtverdediging van het binnenland zullen de in uitzicht genomen vier Ja.V.An. tenauwernood voldoende zijn om met succes tegen te verwachten luchtaanvallen op te treden.

Deze hier opgesomde minimum-sterkte aan luchtstrijdkrachten is voorshands nog niet bereikt en – hoe weinig bemoedigend dit ook moge zijn – de onmogelijkheid moet worden

erkend om de geldmiddelen zóó ruim beschikbaar te stellen, dat die sterkte op korten termijn te bereiken zou zijn. Doch onvoorwaardelijk moet toch ook worden erkend, dat dient te worden vastgehouden aan den eisch, dat telken jare een niet te kleine schrede voorwaarts worde gedaan op den weg naar het te bereiken einddoel: de minimum-sterkte van het bewapeningsplan.

Enmaal vasthoudende aan dien eisch, rijst de vraag of zulks te bereiken is zonder aanzienlijke verhooging van de daarvoor jaarlijks op de artikelen 111 en 112 van de defensiebegroting tot dusverre uitgetrokken bedragen en zonder verstoring van de juiste verhouding tot de voor andere behoeften van onze weermacht beschikbaar te stellen bedragen.

Alvorens dit punt nader uit te werken, moge ik nog eens op den voorgrond stellen, dat de vliegdiens van de landmacht een dienst in opkomst is, die nog slechts luttele jaren bestaat en die dus nog steeds verder moet worden uitgebouwd om ten slotte haar eindsterkte te bereiken.

Vandaar dat voor het luchtwapen jaarlijks aanzienlijke bedragen beschikbaar moeten komen, sommen, die voor oningewijden onevenredig kunnen lijken ten opzichte van de voor andere legerdoeleinden beschikbare bedragen, doch die dat niet zijn, gezien de noodzakelijkheid dat – bij het geleidelijk voortschrijden naar het thans gestelde einddoel onzer bewapening – het luchtwapen niet steeds meer ten achter mag komen. (...)

In mijn begrotingsbrief van 22 April 1930 No. 725 Geheim deed ik op blz. 13 kennen dat – in verband met het aantal in 1931 beschikbare vliegers – voor de allernaaste toekomst genoeg moet worden genomen met een organisatie van 3 Ja.V.An., 1 Strat.Ver.V.A., 3 vliegtuiggroepen en 2 Bom.V.An., en dat daarvoor alsnog aangekocht moesten worden 5 D.XVI en 34 C.V toestellen. Om deze – nog geheel onvoldoende – organisatie in 3 à 4 jaren te kunnen bereiken, was het noodzakelijk de door mij voor 1931 voorgestelde aanschaffing van 15 vliegtuigen op de begroting te houden.

Nu daarvan door U 10 vliegtuigen zijn geschrapt is in den loop van dat jaar niet alleen geen vooruitgang in materieel, doch zelfs achteruitgang te verwachten. Er is hier dus sprake van een noodtoestand, die vóór alle andere legerzaken verbetering vereischt; zulks is inderdaad niet onmogelijk.

Wanneer bv. voor de in bijlage I genoemde posten van de volgende luchtvaartbegrotingen een totaal bedrag van 1.5 à 1.6 miljoen gulden zou worden uitgetrokken, dan zoude een gezonde ontwikkeling van de luchtvaart van de Koninklijke Landmacht in harmonie met de weermachtsorganisatie mogelijk zijn.

Mitsdien mag ik als mijn eindconclusie stellen:

- a. Een vermindering van de als einddoel te stellen sterkte van de luchtstrijdkrachten is ontoelaatbaar;
- b. een begroting van de Luchtvaartafdeeling als die voor het jaar 1931 heeft achteruitgang van het luchtwapen ten gevolge;
- c. voor aanschaffing van vliegtuigen, reserve-motoren en reservedeelen alsmede voor onderhoud en vernieuwing van het geheele materieel moet telkenjare op de begroting van de luchtvaartafdeeling een totaal bedrag van 1.5 à 1.6 miljoen gulden worden toegewezen.

Ten slotte zou ik het op prijs stellen, dat de Chef van den Generalen Staf in den vervolge weer in de gelegenheid werd gesteld zelf de veranderingen in de verschillende posten der luchtvaartbegroting voor te stellen, wanneer U wijziging van het totaal bedrag der door mij ingediende ontwerp-begroting noodig acht.

De Luitenant-Generaal,
Chef van den Generalen Staf,
H.A. Seyffardt.

BIJLAGE IX

KADERLIJST VAN DE LVA NA DE OVERGANGSORGANISATIE VAN 1 JULI 1937

De letters achter de namen geven het wapen of dienstvak aan waartoe betrokkene behoorde:

A – Artillerie	MA – Militaire administratie
C – Cavalerie	MGD – Militair Geneeskundige Dienst
I – Infanterie	MLD – Marineluchtvaartdienst
G – Genie	

Staf Militaire Luchtvaart

Reserve-luitenant-generaal	M. Raaijmakers (G)	Inspecteur
Majoor-waarnemer	J.G.W. Zegers (I)	Toegevoegd officier
Kapitein-waarnemer	A. Baretta (A)	Idem
Kapitein-waarnemer	Ir. J.C. Kok (A)	Idem
Eerste-luitenant-vlieger	S. Mante (I)	Adjutant

Staf Luchtvaartafdeeling

Luitenant-kolonel-vlieger	F.A. van Heijst (I)	Commandant
Majoor-vlieger	A.K. Steup (I)	Vliegaangelegenheden
Majoor-waarnemer	H.G. van Voorthuijsen (I)	Hoofd Mobilisatiebureau
Kapitein-vlieger	B.J.M. Koenen (A)	Alg. aangelegenheden, tvs C- Stafvliegtuigafdeeling
Eerste-luitenant-vlieger	J. van der Werff (I)	Adjutant
Majoor Mil. Administratie	J. Martens (MA)	Korpsadministrateur

Staf Ie Afdeelingsschool

Majoor-vlieger	G.P. van Hecking Colenbrander (I)	Commandant
Kapitein-waarnemer	J.T.H. van Weeren (A)	Officier toegevoegd
Tweede-luitenant-vlieger	F.A.A.M. Janssens (A)	Adjutant

Jachtgroep

Majoor-vlieger	H. van Weerden Poelman (I)	Commandant
Eerste-luitenant-vlieger	P.J.E. Janssens (I)	Rijkshavenmeester Schiphol
Eerste-luitenant-vlieger	A.J. de Vries (A)	Vlieger
Res-eerste-lt-vlieger	F.L.M. Focquin de Grave (I)	Idem
Res-tweede-lt-vlieger	L.J. Janssen (I)	Idem
Res-tweede-lt-vlieger	J.W. Tuininga (I)	Idem
Res-tweede-lt-vlieger	Y.H. Mulder (I)	Idem

Strategische groep

Eerste-luitenant-vlieger	J.L. Zegers (I)	Commandant
Eerste-luitenant-vlieger	H.C. Gautier (I)	Vlieger
Res-tweede-lt-vlieger	C.J. van Scherpenzeel (I)	Idem
Res-tweede-lt-vlieger	W.S. Kraft (I)	Idem
Res-tweede-lt-vlieger	J.P. Kuijpers (I)	Idem
Res-tweede-lt-vlieger	Jhr. B. Sandberg (I)	Idem
Res-tweede-lt-vlieger	A. de Waal Malefijt (I)	Idem
Res-tweede-lt-vlieger	D. Bakker (I)	Idem
Eerste-luitenant-waarnemer	J. Tammes (I)	Speciale diensten

1^e Luchtvaartcompagnie

Kapitein-vlieger	H.J. Krab (I)	Commandant
Eerste-luitenant-vlieger	G.J. van Dijk (I)	Luitenant

Staf IIe Afdelingsschool

Majoor-waarnemer	J.H. Sar (I)	Commandant
Kapitein-vlieger	F. Raland (I)	Officier toegevoegd
Eerste-luitenant-vlieger	C.J.M. Nass (I)	Adjutant

1^e Tactische Vliegtuiggroep

Eerste-luitenant-vlieger	W.H. Wijnkamp (A)	Commandant
Res-eerste-lt-vlieger	H.J.F. Veuger (I)	Vlieger
Res-tweede-lt-vlieger	P.T. Bierema (I)	Idem
Tweede-luitenant-vlieger	J.L.J. Swartjes (C)	Idem
Res-tweede-lt-vlieger	W.M. van den Bosch (I)	Idem

2^e Tactische Vliegtuiggroep

Eerste-luitenant-vlieger	T.J.A. Lamers (I)	Commandant
Res-eerste-lt-vlieger	O. Thate (C)	Vlieger
Res-tweede-lt-vlieger	H.J. Diehl (I)	Idem
Res-tweede-lt-vlieger	G.H. Aalpoel (I)	Idem

2^e Luchtvaartcompagnie

Kapitein	W.E. Hoogenboom (I)	Commandant
Eerste-luitenant-vlieger	F.J.A. Lutz (A)	Luitenant
Tweede-luitenant-waarnemer	B.H. Slager (I)	Luitenant

Staf IIIe Afdelingsschool

Majoor-waarnemer	L.A.M. Koppert (I)	Commandant
Kapitein-vlieger	H. Schlimmer (I)	Officier toegevoegd
Kapitein-vlieger	G.A. Koppen (A)	Vlieger
Eerste-luitenant-vlieger	R. Hofstede (A)	Adjutant

Vliegschool

Eerste-luitenant-vlieger	W. van Gemeren (I)	Commandant
Res-eerste-lt-vlieger	Jhr. Mr. R.W.C.G.A. Wittert van Hoogland (A)	Vlieginstructeur
Res-eerste-lt-vlieger	H.F.C. Holtz (I)	Idem
Res-eerste-lt-vlieger	M.H. Linthout (I)	Idem
Res-tweede-lt-vlieger	G.W. de Zwaan (I)	Idem
Eerste-luitenant-vlieger	W. Bakker (I)	Idem (in opleiding)

Waarnemersschool

Kapitein-waarnemer	H. van der Zanden (A)	Commandant
Eerste-luitenant-waarnemer	F.J. Molenaar (I)	Luitenant

Radioschool

Eerste-luitenant-vlieger	L.M. Kamp (A)	Commandant
--------------------------	---------------	------------

3e Luchtvaartcompagnie

Eerste-luitenant-vlieger	J.C. Boogaard (I)	Commandant
Eerste-luitenant-waarnemer	W.B. Straver (I)	Luitenant

Fototechnische dienst

Kapitein-waarnemer	Dr. J.W. Wijn (A)	Hoofd
Eerste-luitenant-waarnemer	J. Serré (I)	Luitenant

Navigatiedienst

Eerste-luitenant-vlieger	J.J. Peeters (A)	Hoofd
--------------------------	------------------	-------

Bewapeningsdienst

Eerste-luitenant-vlieger	J.G. Sissingh (I)	Hoofd
Res-eerste-lt-vlieger	W. Grandia (I)	Luitenant

Meteorologische dienst

Eerste-luitenant-vlieger	E. Visch (I)	Hoofd
Eerste-luitenant-vlieger	G. Oppenhuizen (I)	Luitenant

Automobieldienst

Kapitein-vlieger	B.J.M. Koenen (A)	Hoofd
------------------	-------------------	-------

Vliegmedische- en Geneeskundige dienst

Dir. OvG 3 ^e klasse	J.E. Brouwer (MGD)	Chef
OvG 2 ^e klasse	H. Stigter (MGD)	Tgvgd aan chef Vlieg Medische dienst
OvG 2 ^e klasse	W.P. Blokpoel (MGD)	Idem
OvG 2 ^e klasse	M. Barkey Wolf (MGD)	Buitendienst

Luchtvaartbedrijf

Kolonel	H.L. van Royen (G)	Directeur
Eerste-luitenant	Ir. J.M. Klinkhamer (MA)	Officier toegevoegd
Burger	Jhr. Ir. A. Krayenhoff	Chef Technische Dienst
Burger	H.H. van Gorkum	Chef Keuringsdienst
Burger	B.A. Ingenegeren	Chef Admin. Dienst
Off. MSD 1 ^e klasse	H.J. Takens (MLD)	Chef Militaire Controle

Van bovengenoemde 76 officieren waren er vijftig afkomstig van de Infanterie (66%), zestien van de Artillerie (21%), twee van de Cavalerie (2,5%), twee van de Genie (2,5%) en zes van de overige dienstvakken (8%).

BIJLAGE X

ONTWIKKELING VAN LVA-VLIEGTUIGEN

Verkenningssvliegtuigen

Type	Bouwjaar	Motor- vermogen (pk)	Totaal- gewicht (kg)	Vleugelopper- vlak (m ²)	Max. snelheid (km/u)
Farman HF22	1913	80	620	40,00	100
Rumpler C.VIII	1917	180	1.374	36,20	140
Fokker C.I	1918	185	1.255	26,25	180
Fokker C.IV	1922	420	2.270	43,40	214
Fokker C.VI	1925	350	1.850	28,80	225
Fokker C.V Kestrel	1931	630	1.920	28,80	250
Fokker C.X	1935	640	2.300	31,50	316
Koolhoven FK.59*	1940	830	2.500	28,40	382

* niet meer geleverd

Jachtvliegtuigen

Type	Bouwjaar	Motor- vermogen (pk)	Totaal- gewicht (kg)	Vleugelopper- vlak (m ²)	Max. snelheid (km/u)
Nieuport IX	1915	80	480	13,00	156
Fokker D.III	1917	160	710	20,00	160
Fokker D.VII	1918	185	904	21,50	200
Fokker C.Vd**	1926	450	1.890	28,80	255
Fokker D.XVI	1929	460	1.475	18,50	320
Fokker D.XVII	1933	585	1.530	20,00	356
Fokker D.XXI	1938	760	2.050	16,20	440
Fokker G.I**	1939	2 x 830	5.000	38,50	474
Koolhoven FK.58*	1940	1.000	2.545	17,20	504

* niet meer geleverd

** tweepersoonsjagers

Lesvliegtuigen

Type	Bouwjaar	Motor- vermogen (pk)	Totaal- gewicht (kg)	Vleugelopper- vlak (m ²)	Max. snelheid (km/u)
Spyker V.2	1918	80	710	32,00	135
Fokker S.II/IV	1922	110	1.202	27,60	140
Koolhoven FK.51#	1935	270	1.260	27,00	217
Fokker S.IX	1939	165	975	23,00	190
Koolhoven FK.56#	1939	420	1.872	20,00	331

lesvliegtuig voor de gevorderde opleiding

BIJLAGE XI

OVERZICHT VAN VLIEGTUIGEN VAN DE LVA 1913-1940

(Bron: Gegevens F. Gerdessen, Sterkteoverzichten van de Luchtvaartafdeeling)

<i>Type</i>	<i>Taak</i>	<i>Aantal</i>	<i>Periode in dienst</i>
Brik van Van Meel	Opleiding	2	1913-1915
Farman HF20	Verkenning/opleiding	3	1913-1919
Farman HF22	Verkenning/opleiding	11	1914-1919
Geïnterneerd	Diverse	107	1915-1925
Fokker D.III	Jacht/opleiding	10	1917-1927
Nieuport 21	Jacht/opleiding	5	1918-1919
Nieuport 23	Jacht/opleiding	5	1918-1925
Caudron G.IV	Verkenning	5	1918-1919
Rumpler C.VIII	Verkenning	40	1918-1925
Nieuport (Tr.) 11	Jacht/opleiding	20	1918-1925
Spyker V.2	Opleiding	66	1919-1932
Ansaldo sVA.10	Verkenning	2	1919-1925
Vreeburg A.2M	Bombardement	1	1919
Fokker D.VII	Jacht	20	1920-1938
Fokker C.I	Verkenning	65	1920-1938
Fokker C.IV	Verkenning	31	1923-1938
Fokker S.II	Opleiding	15	1923-1940
Fokker S.IV	Opleiding	30	1924-1940
Fokker C.VI	Verkenning	33	1925-1935
Fokker C.Vd	Jacht/verkenning	31	1926-1940
Fokker F.VIIa/3m	Opleiding/bombardement	3	1928-1940
Fokker C.VIII	Strategische verkenning	1	1928-1940
Fokker C.IX	Strategische verkenning	5	1929-1940
Fokker D.XVI	Jacht	14	1929-1940
Fokker D.XVII	Jacht	11	1933-1940
Fokker C.V Kestrel	Verkenning	47	1934-1940
Fokker C.X	Strategische verkenning	20	1935-1940
Koolhoven FK.49	Luchtfotografie	1	1935-1940
Koolhoven FK.51	Verkenning/opleiding	54	1936-1940
Bücker Bü 131	Opleiding	1	1937-1940
Fokker D.XXI	Jacht	36	1938-1940
Fokker T.V	Jacht/bombardement	16	1939-1940
Fokker G.I	Jacht	62	1939-1940
Focke-Wulf Fw 58	Opleiding	5	1939-1940

Koolhoven FK.43	Transport	3	1939-1940
De Havilland DH-85	Transport	4	1939-1940
De Havilland DH-90	Transport	1	1939-1940
N. American NA-27	Opleiding	1	1939-1940

Aanwezige vliegtuigen op 1 januari:

	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920
Brik van Van Meel	1	2					
Farman HF20	3	3	2	3	2	2	
Farman HF22		3	11	11	11	10	
Geïnterneerde vliegtuigen			9	17	30	54	22
Fokker D.III					10	10	10
Nieuport 21						5	
Nieuport 23						5	4
Caudron G.IV						4	
Rumpler C.VIII						36	30
Nieuport (Tr.) XI						20	20
Spyker V.2							52
Ansaldo s.v.a.10							2
Vreeburg A.2M							1
Totaal	4	8	22	31	53	146	141

	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
Geïnterneerde vliegtuigeng	3	2	2	2	2		
Fokker D.III	1	1	1	1	1	1	1
Nieuport 23	4	4	4	4	4		
Rumpler C.VIII	30	30	30	30	30		
Nieuport (Tr.) XI	20	19	19	19	19		
Spyker V.2	35	31	29	28	37	3	3
Ansaldo sVA.10	2	2	2	1	1		
Fokker D,VII	18	19	18	18	17	16	17
Fokker C.I	57	55	60	57	57	55	52
Fokker C.IV				14	31	31	28
Fokker S.II				14	14	13	11
Fokker S.IV					15	30	28
Fokker C.VI						19	26
Fokker C.Vd							16
Totaal	170	164	168	189	229	168	182

	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Spyker V.2	3	3	3	3	2		
Fokker D.VII	15	15	14	12	11	10	10
Fokker C.I	44	41	44	44	44	44	43
Fokker C.IV	23	23	23	22	22	21	21
Fokker S.II	11	11	11	11	11	7	6
Fokker S.IV	27	27	26	26	25	25	24
Fokker C.VI	28	31	31	31	30	29	28
Fokker C.Vd	25	25	25	25	25	30	27
Fokker F.VIIa/3m		3	3	3	3	3	3
Fokker C.VIII		1	1	1	1	1	1
Fokker C.IX			1	5	5	5	5
Fokker D.XVI			1	1	14	12	11
Fokker D.XVII							8
Totaal	176	180	183	184	193	187	187

	1935	1936	1937	1938	1939	1940
Fokker D.VII	10	6	5	4		
Fokker C.I	40	36	21	14		
Fokker C.IV	21	7	4	1		
Fokker S.II	6	2	2	1	1	1
Fokker S.IV	23	23	23	21	19	17
Fokker C.VI	25					
Fokker C.Vd	27	6	5	5	5	5
Fokker C.V gemoderniseerd	3	56	54	52	51	49
Fokker F.VIIa/3m	3	3	3	3	3	3
Fokker C.VIII	1	1	1	1	1	1
Fokker C.IX	5	5	5	5	5	4
Fokker D.XVI	13	11	11	11	9	1
Fokker D.XVII	10	10	9	10	9	7
Fokker C.X		4	20	20	20	20
Koolhoven FK.49		1	1	1	1	1
Koolhoven FK.51			10	21	49	44
Bücker Bü-131				1	1	1
Fokker D.XXI					18	35
Fokker T.V					12	16
Fokker G.I						36
Fokker S.IX						11
Focke-Wulf Fw-58 Weihe						3
Douglas-Northrop 8A-3N						8
Koolhoven FK.43						3
De Havilland DH-85						4
De Havilland DH-90						1
North American NA-27						1
Totaal	187	171	174	171	204	272

Bron: F. Gerdessen, sterkteoverzichten van de Luchtvaartafdeling (Wapen der Militaire Luchtvaart).